

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	UNIVERSITATEA TEHNICĂ DIN CLUJ-NAPOCA, CENTRUL UNIVERSITAR NORD BAIA MARE
1.2 Facultatea	LITERE
1.3 Departamentul	ȘTIINȚE SOCIO-UMANE, TEOLOGIE, ARTE
1.4 Domeniul de studii	FILOSOFIE
1.5 Ciclul de studii	LICENȚĂ
1.6 Programul de studii / Calificarea	FILOSOFIE
1.7 Forma de învățământ	IF – învățământ cu frecvență
1.8 Codul disciplinei	FIL 22.10

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	FILOSOFIA RELIGIEI				
2.2 Titularul de curs	Lect. univ. dr. Dan-Viorel SISERMAN (dan.siserman@ssuta.utcluj.ro)				
2.3 Titularul activităților de seminar / laborator / proiect	Lect. univ. dr. Dan-Viorel SISERMAN (dan.siserman@ssuta.utcluj.ro)				
2.4 Anul de studiu	II	2.5 Semestrul	1	2.6 Tipul de evaluare	E
2.7 Regimul disciplinei	Categorica formativă				DS
	Opționalitate				DO

3. Timpul total estimate

3.1 Număr de ore pe săptămână	3	din care:	3.2 Curs	2	3.3 Seminar	1	3.3 Laborator	-	3.3 Proiect	-
3.4 Număr de ore pe semestru	42	din care:	3.5 Curs	28	3.6 Seminar	14	3.6 Laborator	-	3.6 Proiect	-
3.7 Distribuția fondului de timp (ore pe semestru) pentru:										
(a) Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe										25
(b) Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platforme electronice de specialitate și pe teren										25
(c) Pregătire seminarii / laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri										20
(d) Tutoriat										10
(e) Examinări										3
(f) Alte activități:										0
3.8 Total ore studiu individual (suma (3.7(a))...3.7(f)))						83				
3.9 Total ore pe semestru (3.4+3.8)						125				
3.10 Numărul de credite						5				

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	• Nu sunt
4.2 de competențe	• Nu sunt

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	• Calculator și videoproiector
5.2. de desfășurare a seminarului / laboratorului / proiectului	• Calculator și videoproiector

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	Analiza conceptelor fundamentale ale filosofiei religiei Studentul identifică și aplică fundamentele teoretice și istorice ale filosofiei religiei, în acord cu C1. Fișa disciplinei confirmă explicit: „Cunoașterea principalilor gânditori în domeniu; cunoașterea evoluției gândirii asupra ideii de religie” . Formularea și ordonarea temelor majore ale filosofiei religiei Studentul ordonează și formulează probleme filosofice privind religia (existența lui Dumnezeu, secularizare, critica religiei, raportul credință-rațiune), în acord cu C2. Analiza critică a teoriilor religiei Studentul analizează și evaluează logic perspective diferite asupra religiei (patristică, medievală, modernă, contemporană), în acord cu C3. Fișa disciplinei: „Formarea capacității de analiză și sinteză a problemelor de filosofie a religiei” . Interpretarea cauzelor și semnificațiilor experienței religioase Studentul evidențiază cauzele, principiile și semnificațiile experienței religioase în tradiții diferite, în acord cu C4. Producerea și comunicarea discursului filosofic despre religie Studentul produce și comunică idei filosofice despre religie, utilizând adecvat limbajul disciplinar, în acord cu C5. Fișa disciplinei: „Pregătirea de prezentări științifice pe tematica cursului” . Medierea interumană și interculturală prin interpretarea fenomenului religios Studentul identifică și analizează conflicte interumane și interculturale generate de diferențe religioase, în acord cu C6.
Competențe transversale	Abordarea realistă și argumentată a situațiilor-problemă privind religia Studentul aplică argumentare teoretică și practică în analiza situațiilor cu grad mediu de dificultate (secularizare, fundamentalism, pluralism religios), în acord cu CT1. Lucrul eficient în echipe multidisciplinare Studentul colaborează în contexte de seminar, dezbateri și analiză de text, în acord cu CT2. Autonomie în dezvoltarea profesională Studentul își autoevaluează nevoile de formare și își dezvoltă autonomia intelectuală în studiul filosofiei religiei, în acord cu CT3.

7. Rezultatele așteptate ale învățării

Cunoștințe	Cunoașterea evoluției gândirii filosofice asupra religiei Studentul descrie evoluția ideilor despre religie de la presocratici la dezbaterile contemporane (Eliade, Kant, Hegel, Marx, Nietzsche, Plantinga, Taylor). Fișa disciplinei: „Cunoașterea evoluției gândirii asupra ideii de religie” . Distincția între principalele teorii filosofice despre religie Studentul distinge între concepții arhaice, clasice, medievale, moderne și postmoderne asupra religiei, în acord cu rezultatele programului privind analiza teoriilor filosofice fundamentale. Înțelegerea principiilor logice și metodologice ale analizei religiei Studentul descrie principiile logice ale raționamentului aplicat în filosofia religiei și identifică erori de argumentare în dezbaterile despre existența lui Dumnezeu.
Abilități	Analiza critică a textelor fundamentale ale filosofiei religiei Studentul analizează critic texte din Platon, Aristotel, Augustin, Anselm, Toma, Kant, Hegel, Kierkegaard, Marx, Nietzsche, Freud, Wittgenstein, Marion, Taylor, Ratzinger. Fișa disciplinei: „Familiarizarea cu principalele texte care abordează acest subiect” . Utilizarea conceptelor filosofice cu grad ridicat de dificultate Studentul utilizează concepte precum sacrul/profanul, secularizare, argument ontologic, suspiciunea religiei, idol/icoană, naturalism religios. Formularea argumentelor solide privind fenomenul religios Studentul formulează argumente coerente despre existența lui Dumnezeu, rolul religiei în societate, raportul dintre rațiune și credință.
Responsabilitate și autonomie	Aplicarea autonomă a teoriilor filosofiei religiei Studentul aplică autonom teorii filosofice în analiza fenomenelor religioase contemporane (fundamentalism, secularizare, pluralism). Evaluarea critică a presupuzițiilor teoriilor religioase Studentul analizează critic presupuzițiile ontologice, epistemologice și axiologice ale teoriilor despre religie (idealism, existențialism, marxism, fenomenologie). Responsabilitate etică în interpretarea fenomenelor religioase Studentul adoptă o atitudine responsabilă în interpretarea fenomenelor religioase, respectând normele deontologiei profesionale și evitând stereotipiile culturale.

8. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

8.1 Obiectivul general al disciplinei	Cursul are ca obiectiv general dobândirea de cunoștințe despre gândirea filosofică asupra problemelor de filosofie a religiei și formarea capacității de cercetare autonomă în domeniul filosofiei religiei.
8.2 Obiectivele specifice	Cursul își propune atingerea următoarelor obiective specifice: - Cunoașterea principalilor gânditori în domeniu - Cunoașterea evoluției gândirii asupra ideii de religie - Familiarizarea cu principalele texte care abordează acest subiect. - Pregătirea de prezentări științifice pe tematica cursului - Formarea capacității de analiză și sinteză a problemelor de filosofie a religiei.

9. Conținuturi

9.1 Curs	Nr. ore	Metode de predare	Observații
1. Introducere în filosofia religiei; definirea conceptelor, problematizări, istoria disciplinei, critica filosofiei religiei.	2	• prelegere • expuneri teoretice și problematizări; • analize prin dialog cu studentii;	
2. Teorii arhaice și antice asupra religiei: Omul religios arhaic la Mircea Eliade; critica religiei la presocratici	2		
3. Concepția filosofiei clasice grecești asupra religiei: Platon, Aristotel și neoplatonismul despre religie și Dumnezeu.	2		
4. Înțelegerea biblică și patristică a religiei și a existenței lui Dumnezeu; Relația dintre credința creștină și filosofia greacă în scrierile Sf. Părinți.	2		
5. Concepții medievale asupra religiei și argumentele ontologice medievale: Scotus Eriugena, Anselm din Canterbury, Gioacchino din Fiore, Albertus Magnus, Toma din Aquino, Bonaventura, William Ockham, Nicolaus Cusanus	2		
6. Renașterea, umanismul și reforma despre religie și problema lui Dumnezeu.	2		
7. Modernitatea timpurie și problema lui Dumnezeu: Descartes, Pascal, Leibniz, Spinoza, Hume	2		
8. Kant și religia în limitele rațiunii pure.	2		
9. Filosofia Religiei în cadrul idealismului german: Fichte, Hegel, Schelling	2		
10. Critica religiei la Schopenhauer și saltul religios la Kierkegaard și Schleiermacher	2		
11. Începuturile suspiciunii: Feuerbach, Marx, Nietzsche, Freud.	2		
12. Filosofia religiei în sec. XX – Dumnezeu și limitele limbajului la Wittgenstein	2		
13. Dezbateri contemporane asupra filosofiei religiei: Gianni Vattimo, Jean-Luc Marion, Alvin Plantinga, Richard Dawkins, Remi Brague	2		
14. Problema secularizării: Charles Taylor și Joseph Ratzinger	2		
Total ore:	28		

Bibliografie:

1. BRAGUE, Remi, *Lecuind adevăruri luate razna*, trad. Dan Siserman și Dan Radu, ed. Ratio&Revelatio, Oradea, 2022.
2. BRAGUE, Remi, *Modern cu moderație. Timpurile moderne sau inventarea unei înșelăciuni*, trad. Cornelia Dumitru, ed. Spandugino, București, 2022.
3. CAPUTO, John & VATTIMO, Gianni, *După moartea lui Dumnezeu*, ed. Curtea Veche. București, 2008.
4. ELIADE, Mircea, *Mitul eternei reîntoarceri*, trad. Cezar Ivănescu, Univers Enciclopedic, București, 2011.
5. ELIADE, Mircea, *Sacral și profanul*, trad. Brândușa Prelipceanu, ed. Humanitas, 2023)
6. JAEGER, Werner, *Umanism și Teologie. Paideia Christi*, trad. Dan Siserman, ed. Galaxia Gutenberg, Târgu Lăpuș, 2020.
7. LOWITH, Karl, *Istorie și mântuire. Implicațiile teologice ale filosofiei istoriei*, trad. Alex Moldovan și George State, Tact, Cluj, 2010.
8. KANT, Immanuel, *Mici scrieri despre morală, religie și politică*, trad. Hans-Klaus Keul, Mircea Flonta, Grigore Vida, ed. Humanitas, București, 2024.
9. RATZINGER, Joseph, *Despre creație și cădere*, trad. Dan Siserman, ed. Galaxia Gutenberg, Târgu Lăpuș, 2020.
10. RATZINGER, Joseph & HABERMAS, Jurgen, *Dialectica secularizării. Despre rațiune și religie*, trad. Andrei Marga, ed. Apostrof, Cluj, 2005.
11. TAUBES, Jacob, *Escatologia occidentală*, trad. Maria-Magdalena Anghelescu, ed. Tact, Cluj, 2008.
12. FRUNZĂ, Sandu, *Fundamentalismul religios și noul conflict al ideologiilor*, ed. Limes, Cluj, 2003.
13. TAYLOR, Charles, *A Secular Age*, The Belknap Press of Harvard University Press., 2007.
14. HEGEL, GWF, *Prelegeri de filosofie religiei*, trad. D.D. Roșca, ed. Humanitas, București, 1995.

15. PLANTINGA, Alvin, **Știință, religie și naturalism. Unde rezidă de fapt conflictul?**, trad. S.G. Drăgan, ed. Ratio et Revelatio, Oradea, 2015.
16. PLANTINGA, Alvin & DENNET, **Daniel, Știință și religie. Sunt ele compatibile?**, Antoaneta Sabău și Florin George Călian, ed. Ratio et Revelatio, Oradea, 2014.
17. KOLAKOWSKI, Leszek, **Religia. Dacă nu exista Dumnezeu.. și alte necazuri ale așa-numitei filozofii a religiei**, trad. Sorin Mărculescu, ed. Humanitas, București, 1993.
18. DAVIES, Brian, **Introducere în filosofia religiei**, ed. Humanitas, București, 1997.
19. SCHOPENHAUER, Arthur, **Scrisori despre filozofie și religie**, trad. Anca Rădulescu, ed. Humanitas, București, 1995.
20. O'GIEBLYN, Meghan, **Dumnezeu, om, animal, masina. Tehnologie, metafora și cautarea sensului**, trad. Iulian Comănescu, ed. Humanitas, București, 2023.

9.2 Seminar / laborator / proiect	Nr. ore	Metode de predare	Observații
1. Prezentarea bibliografiei și a tematicii pentru seminar.	1	• Prezentare de referate • Analiză de text prin dialog individual și colectiv cu studenții;	
2. Discuții pe fragmente de text, prezentarea și comentariul lucrărilor lui Mircea Eliade, <i>Mitul eternei reînțarceri și Sacral și profanul</i> .	1		
3. Discuții pe fragmente de text, prezentarea și comentarea textelor selectate din Platon, Aristotel și Plotin	1		
4. Discuții pe fragmente de text, prezentarea și Discuții pe fragmente de text, prezentarea și comentarea textelor selectate din Augustin și alți Sfinți Părinți	1		
5. Discuții pe fragmente de text, prezentarea și comentarea textelor selectate din Anselm din Canterbury și Toma din Aquino	1		
6. Discuții pe fragmente de text, prezentarea și comentarea textelor selectate din Luther, Erasmus și alți umaniști	1		
7. Discuții pe fragmente de text, prezentarea și comentarea textelor selectate din Leibniz, Spinoza, Descartes, Humes	1		
8. Discuții pe fragmente de text, prezentarea și comentarea textelor selectate din Immanuel Kant	1		
9. Discuții pe fragmente de text, prezentarea și comentarea textelor selectate din Hegel.	1		
10. Discuții pe fragmente de text, prezentarea și comentarea textelor selectate din Schleiermacher, Kierkegaard	1		
11. Discuții pe fragmente de text, prezentarea și comentarea textelor selectate din Feuerbach, Marx, Nietzsche, Freud	1		
12. Discuții pe fragmente de text, prezentarea și comentarea textelor selectate din Wittgenstein	1		
13. Discuții pe fragmente de text, prezentarea și comentarea textelor selectate Gianni Vattimo, Jean-Luc Marion.	1		
14. Discuții pe fragmente de text, prezentarea și comentarea textelor selectate din Charles Taylor și Joseph Ratzinger	1		
Total ore:	14		

Bibliografie:

1. AUGUSTIN, Aureliu, **Despre cetatea lui Dumnezeu**, trad. Paul Găleşanu, Editura Științifică, București, 1998.

2. AUGUSTIN din Hippona, *De doctrina christiana*, trad. Marian Ciucă, ed. Humanitas, București, 2002.
3. CUSANUS, Nicolaus, *De doctra ignorantia*, trad. Andrei Bereschi, ed. Polirom, Iași, 2008.
4. PLATON, *Timaios*, în *Opere vol.VII*, trad. Cătălin Partenie și Petru Creția, ed. Științifică, 1993.
5. ELIADE, Mircea, *Mitul eternei reîntoarceri*, trad. Cezar Ivănescu, Univers Enciclopedic, București, 2011.
6. ELIADE, Mircea, *Sacral și profanul*, trad. Brândușa Prelipceanu, Humanitas, București, 2023.
7. HUME, David, *Dialoguri asupra religiei naturale*, trad. Alexandru Anghel, ed. Herald, București, 2015.
8. GIOACCHINO din Fiore, *Manual pentru lectura Apocalipsei*, trad. Diana Marinescu, studiu introductiv, tabel cronologic și bibliografie de Dan Siserman, ed. Polirom, 2025.
9. DESCARTES, Rene, *Meditații*, trad. Ion Papuc, ed. Crater, 1997.
10. DIONISIE Areopagitul, *Despre numele divine. Teologia mistică*, trad. Marilena Vlad, ed. Polirom, Iași, 2018.
11. ANSELM din Canterbury. 1997. Proslogion. București: Editura Științifică. ANSELM din Canterbury, Proslogion sau discurs despre existența lui Dumnezeu, trad. Alexander Baumgarten, ed. Biblioteca Apostrof, Cluj, 1996.
12. KANT, Immanuel, *Mici scrieri despre morală, religie și politică*, trad. Hans-Klaus Keul, Mircea Flonta, Grigore Vida, ed. Humanitas, București, 2024.
13. KANT, Immanuel, *Religia în limitele rațiunii pure*, trad. Radu Gabriel Pârvu, ed. Humanitas, București, 2023.
14. MARX, Karl și ENGELS, Friedrich, *Scrieri alese*, vol. 1-2, trad. Gabriel Chindea, ed. Idea, Cluj, 2022.
15. TAUBES, Jacob, „Dialectică și analogie”, în *Teologia după revoluția copernicană*, trad. Andrei State și George State, ed. Tact, Cluj, 2009.
16. HEGEL, GWF, *Prelegeri de filosofia religiei*, trad. D.D. Roșca, ed. Humanitas, București, 1995.
17. TOMA din Aquino, *Summa Theologica*, vol. 1-3, trad. coord. de Alexander Baumgarten, ed. Polirom, Iași, 2009-2021.
18. VOEGELIN, Eric, *Religiile politice*, trad. Bogdan Ivașcu, ed. Humanitas, București, 2010.
19. CAPUTO, John & VATTIMO, Gianni, *După moartea lui Dumnezeu*, ed. Curtea Veche. București, 2008.
20. MARION, Jean-Luc, *Idolul și distanța*, trad. Tinka Prundea, ed. Humanitas, București, 2008.
21. SCHOPENHAUER, Arthur, *Scrieri despre filozofie si religie*, trad. Anca Rădulescu, ed. Humanitas, București, 1995.
22. WITTGENSTEIN, Ludwig, *Lectii si convorbiri despre estetica, psihologie si credința religioasa*, trad. Mircea Flonta, ed. Humanitas, București, 1993.
23. RATZINGER, Joseph, Despre creație și cădere, trad. Dan Siserman, ed. Galaxia Gutenberg, Târgu Lăpuș, 2020.
24. RATZINGER, Joseph & HABERMAS, Jurgen, Dialectica secularizării. Despre rațiune și religie, trad. Andrei Marga, ed. Apostrof, Cluj, 2005.
25. PLANTINGA, Alvin, *Știință, religie și naturalism. Unde rezidă de fapt conflictul?*, trad. S.G. Drăgan, ed. Ratio et Revelatio, Oradea, 2015.
26. PLANTINGA, Alvin & DENNET, Daniel, *Știință și religie. Sunt ele compatibile?*, Antoaneta Sabău și Florin George Călian, ed. Ratio et Revelatio, Oradea, 2014.

10. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatorilor reprezentativi din domeniul aferent programului

- Studenții vor deprinde metodologia de bază a studiului filosofiei religiei, vor învăța să folosească corect conceptele și să argumenteze tezele critice astfel încât să fie capabili să aplice metode filosofice de analiză asupra unor teorii asupra religiei.
- Disciplina a fost elaborată în concordanță cu lucrările din domeniu, publicate în țară și străinătate;
- Unele teme din cadrul cursului cuprind aspecte relevante, ce fac obiectul preocupărilor instituțiilor de profil sau al unor conferințe științifice internaționale, inclusiv dezbateri în cadrul revistelor de circulație internațională.

11. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
11.4 Curs	• Însușirea cunoștințelor predate la curs; capacitatea de a opera în mod corect și adecvat cu acestea • Capacitatea de analiză și sinteză; • Gradul de cooperare student-cadru didactic;	Răspunsurile la examen	60%

	Frecvența și gradul de participare efectivă.		
11.5 Seminar/Laborator /Proiect	- Abilitatea tehnică, capacitatea de însușire a informațiilor și a noilor tehnici; - Timpul investit lucrărilor; - Profesionalismul referatelor susținute; - Gradul de cooperare student-cadru didactic; - Spiritul de inițiativă al studentului; - Frecvența și gradul de participare efectivă.	Evaluarea se face pe parcursul semestrului	30%
11.6 Standard minim de performanță - Curs: cel puțin nota 5 la examenul scris. - Participarea activă la cursuri și la seminarii (prezentare de text, intervenții) și cunoașterea conceptelor de bază ale disciplinei. - Parcurgerea bibliografiei minimale obligatorii			

Data completării: <i>03.07.2026</i>	Titulari	Titlu Prenume NUME	Semnătura
	Curs	Lect. univ. dr. Dan-Viorel SISERMAN	
	Seminar	Lect. univ. dr. Dan-Viorel SISERMAN	

Data avizării în Consiliul Departamentului SSUTA <i>22.07.2026</i>	Director Departament SSUTA, Conf.dr.ing. Adrian Vasile CHIRA
Data aprobării în Consiliul Facultății de Litere <i>24.07.2026</i>	Decan, Conf.dr. Anamaria FĂLĂUȘ